ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26]
Total No. of Questions : 26]

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 7
[Total No. of Printed Pages : 7

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 250-M (NS)
Code No. : 250-M (NS)

ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವುದು (ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ)
ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಮರಾಠಿ
FACILITATING LEARNING (HPS)
FIRST LANGUAGE — MARATHI

(ಹೊಸ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)
(New Syllabus)

ದಿನಾಂಕ: 30. 06. 2015]
Date : 30. 06. 2015]

ಸಮಯ : ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2.00 ರಿಂದ 5.00 ರವರೆಗೆ]
Time : 2.00 P.M. to 5.00 P.M.]

[ಪರಮಾವಧಿ ಅಂಕಗಳು : 60
[Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ
Register Number of the Candidate

सुचना : (i) प्रत्येक उत्तराचे चिंतन करून, संघटीत करून लिहीण्यास अनुकुल व्हावे म्हणुन या पेपरला 3 तास वेळ दिलेला आहे.

(ii) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर दिलेल्या सुचनांप्रमाणे लिहीणे आवश्यक आहे.

भाग - I

खालील प्रश्नाना **चार** बहुपर्यायी उत्तरे दिलेली आहेत. त्यातील योग्य ते उत्तर निवडून लिहा. प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर लिहीणे आवश्यक आहे. $10 \times 1 = 10$

1. निरूपण साहित्यात (कादंबरी, आत्मचरित्र, जीवन चरित्र नीतिकथा इ०) समाविष्टीत असलेले अंश

I. क्रमबद्धता
II. कारण आणि परीणाम
III. समस्या परीहार
IV. सांगड घालणे / जमऊन घेणे.

A) I, II, III बरोबर B) I, II बरोबर

C) II, III, IV बरोबर D) सर्व बरोबर.

2. गट अध्ययनासाठी पुरक अशी खालील कोणती कृती तुम्ही नियोजित कराल ?

A) भाषा खेळ B) आशुभाषण

C) भाषण D) एक पात्री अभिनय.

3. रचनावादी सिद्धांतानुसार मुलानी स्वत: परीशोधाद्वारे समजुन घेण्यास वर्गात मांडावनाच्या पायऱ्या

A) परीशोध B) विस्तार

C) विवरण D) मूल्यमापन.

4. टिप्पन किंवा नोंद करणे म्हणजे

A) आमच्या अभिप्रायाची ओळख करून देणे

B) वाचन केलेल्या विषय वस्तुचा सारांश लिहीणे

C) श्रवण केलेले सर्व लेखन करणे

D) श्रवण केलेले मुख्य अंश आमच्या भाषेत लिहीणे.

5. शिक्षकाने वर्गात पाठ अध्यापन करताना पाठ्यपुस्तक साहित्याचे

A) स्वत: वाचन करून आनंदीत झाले पाहीजेत

B) विद्यार्थ्यांनी वाचन करून आनंदी होण्यास अनुकुल करणे

C) बाहेरचे साहित्य उपलब्ध करून वापरण्याची आवश्यकता नाही

D) साहित्याचा वापर करून सहकार्य करण्याची सक्ति केली पाहीजेत.

6. विकासाच्या जवळचे वलय सुचविणे

A) अध्ययनकर्त्याने विकासासाठी जमऊन घेत असलेली वेळ आणि वलय

B) अध्ययनकर्त्याने समजुन घेण्यात आणि शिक्षकाने समजुन घेण्यात असणारा फरक

C) मार्गदर्शनाच्या सहाय्याने अध्ययनकर्ता आपल्यात असणाऱ्या सामर्थ्याने घटकापर्यंत पोचण्यास असणारी साध्यता

D) अध्ययनात विकसित झालेल्या आणि इतर विद्यार्थ्यांमधील फरक.

7. भाषेच्या सरळ वापराद्वारे भाषा अध्ययन केले पाहीजेत अशी पुर्वकल्पना जमऊन घेणारी भाषा अध्ययन पद्धत

A) प्रत्यक्ष पद्धत B) पुर्ण भाषा पद्धत

C) संभाषण पद्धत D) संपुर्ण शारीरिक परीवर्तन पद्धत.

8. भाषा आत्मसात करणे

A) राजकीय स्वरूप B) सांदर्भिक आणि सामाजिक

C) सांस्कृतिक स्वरूप D) राजकीय आणि सांस्कृतिक.

9. विद्यार्थ्यांना एक कथा सांगुन त्याबाबत बहुपर्यायी प्रश्न विचारताना होणारी साध्यता.

A) उद्देशपुरक श्रवणाचे विश्लेषण

B) वाचन आणि लेखनाची काही साध्यता

C) दोषयुक्त श्रवणाच्या सर्व सामर्थ्याचे मूल्यमापन करणे

D) उद्देशरहीत श्रवणाचे विश्लेषण.

10. वर्गात वाचन करण्यास प्रोत्साहन देणारा एक उत्तम असा कार्यक्रम

A) केंद्र ग्रंथालय B) वर्ग ग्रंथालय

C) संचारी ग्रंथालय D) शाळा ग्रंथालय.

भाग – II

खालील कोणत्याही **पाच** प्रश्नांची संक्षिप्त उत्तरे देऊन, प्रत्येक उत्तर अर्थपुर्ण असे लिहा.

5 × 2 = 10

11. "भाषा आणि चिंतन हे एक दुसऱ्याशी पुरक आहेत." कसे ?

12. घरच्या भाषेतुन शालेय भाषेत बदल घडऊन आनण्यास अनुकुल व्हावे म्हणुन हाती घ्यावयाचे उपक्रम सांगा.

13. अध्ययनकर्त्यामध्ये अध्ययनाची अनुकुलता निर्माण करण्यास त्याचा वर्गातील अनुभवांचा विकास करावयाच्या सामर्थ्यांची यादी करा.

14. आशुभाषण स्पर्धेमुळे मुलांच्यात सांदर्भिक स्वरूपाने समयस्पुर्तीने संभाषण कौशल्य विकसित होते. कसे ?

15. कथा सांगण्यापुर्वी शिक्षकाने करावयाची पुर्वतयारी सांगा.

16. अध्ययनकर्त्याला उत्तम वाचक बनण्यास अध्ययनाची अनुकुलता निर्माण करताना लक्षात घ्यावयाचे अंश सांगा.

17. श्रवण करण्याच्या कृतींचे संघटन करण्याच्या तीन पायऱ्यांचे विवरण करा.

18. श्रवण म्हणजे काय ? श्रवण आणि ऐकणे यातील फरक सांगा.

भाग – III

खालील प्रत्येक प्रश्नात निवड दिलेली आहे. त्यातील **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर किमान एक पृष्ठ असावे. 8 × 5 = 40

19. अ) खालील अपुर्ण कथा तुमच्या कल्पनेचा आधार देऊन ती पुर्ण करा.

एका गावांत सुबल आणि सुधन असे दोन तरून रहात होते. एक दिवस शेतातुन काम करून घरी परत येताना धमुन ते एका वडाच्या झाडाखाली विश्रांती घेण्यास बसले. सुबल बसत बसत म्हणाला "हात-पाय थकुन गेलेत किती केले तरी कमिच, किती कमवले तरी कमिच, महत्वाचे म्हणजे उत्तम आरोग्य असले पाहीजेत बाबा" सुधन गरीबीत वाढलेला तो म्हणला "भरपुर पैसा पाहीजे बाबा ते असेल तर दुसरी

कोणतीही चिंता नाही बाबा'' हे बोलणे ऐकुन त्यांच्या समोर एक साधु आला. ''तथास्तु'' असे म्हणुन तो थांबला. सुबल आणि सुधनला आश्चर्यच वाटले.

साधु म्हणाला तरूणानो मी तुमचे बोलणे ऐकले आहे. तुम्ही जे बोलत होता, जी इच्छा करत होता ते मिळते. त्यासाठी प्रामाणिक रहा. असे म्हणुन सन्यासी पुढे गेला.

सुबल दिवसानुदिवस आरोग्याची काळजी घेत होता, उत्तम आरोग्य असल्याने काबाडकष्ट करून आपल्या पत्नी मुलाना त्याने सुखात ठेवले होते पण सुधन ....

किंवा

आ) खालील कथेचे लघुनाटकात रूपांतर करा.

दिप्तीकाच्या दिव्या आणि रम्या अशा दोन मैत्रिनि होत्या. दिप्तीजवळ खुप खेळाचे साहीत्य होते, कथांची पुस्तके होती. तीची आई तिला कथा सांगत होती. तिच्या घरी मुलांसाठी स्वतंत्र अशी खोली होती. दिप्तीच्या आईचे नाव मालती असे होते. मुलांच्यासाठी असलेल्या खोलीत दिव्या आणि रम्या आपली पुस्तके, खेळाचे साहीत्य ठेवत. त्या तिघीही एकत्र खेळत असत. चित्र काढत असत, काहीवेळा दिप्तीची आईही त्यांच्या खेळात सहभागी होत असे.

एक दिवस मालतीने त्या तिघी मैत्रिनिना एका घराचे चित्र काढुन त्याला रंग देण्यास सांगितले. दिव्याने मोठे असे एक सुंदर घर काढुन घरासमोर पाण्याचा नळ, फुलांची झाडे, गेटवर एक कुत्रा असे सुंदर चित्र काढले तर रम्याने काढलेले चित्र थोडे वेगळे होते तिने खेड्यातील घराचे चित्र काढले, पण दिप्तीला चित्र काढता येईना तिने दोन तीन वेळा पुसुन खाडाखोड करून कसेही एका घराचे चित्र काढले. तिला मैत्रिनिंचे चित्र पाहुन मला चित्र काढत येत नाही असा ति विचार करत बसली तिला आईने समजावले कि तुही जर दररोज चित्र काढण्याचा सराव केलीस तर तुलाही चित्र काढता येईल. मात्र तिसऱ्या दिवसी दिप्तीने एक सुंदर कविता लिहीली, आईने तिचे कौतुक केले. त्यानंतर दिप्तीने लिहीलेली एक कथा वर्तमानपत्रात छापुन आली त्या कथेचे नाव होते 'पुनितचे पुर्वतारूण्य' सर्वान समाधान व्यक्त केले.

20. अ) भाषेचे कार्य सांगा.

किंवा

आ) मौखिक अभिव्यक्तित लक्षात ठेवावयाचे अंश स्पष्ट करा.

21. अ) मराठी भाषा अध्यापनात 5E चा कसा वापर कराल ? विवरण करा.

किंवा

आ) संभाषण पद्धतीचा भाषा अध्यापनात कसा वापर कराल ? विवरण करा.

22. अ) व्याकरण अध्ययन प्रक्रियेच्या पायऱ्या एक रेखा नकाशाद्वारे संक्षिप्त स्वरूपात लिहा.

किंवा

आ) पाठ नियोजनाचे महत्व स्पष्ट करा.

23. अ) मौखिक कौशल्याचे मूल्यमापन करताना लक्षात ठेवावयाचे कोणतेही पाच अंश विश्लेषण करा.

किंवा

आ) मौखिक अभिव्यक्ति विकसित करण्यास करावयाच्या कृतींच्या पाच पुर्व नियम / अटींचे विश्लेषण करा.

24. अ) सर्वसमावेशक वर्गातील श्रवणदोष असलेल्या आणि मंदबुद्धी असलेल्या विद्यार्थ्यांना त्यांच्या आवश्यकतेला अनुसरून अध्ययनाचे अनुभव कसे द्याल ?

किंवा

आ) बहुभाषा संदर्भ हा वर्गातील एक देणगी म्हणुन तुम्ही त्या संदर्भाचा कसा उपयोग कराल ?

25. अ) लेखनाबाबत NCTE च्या विश्वासातील तुम्ही मान्य केलेल्या पाच विश्वासु अंशांचे विवरण करा.

किंवा

आ) वाचनाला प्रोत्साहन देण्यास वाचन क्लब आणि वर्ग ग्रंथालय यांची भूमिका स्पष्ट करा.

26. अ) विचारांचे किंवा आलोचनांचे (टिकांचे) संघटन करताना ग्राफिक ऑर्गनायझर सहायक ठरतो ? तुम्ही उत्तराचे समर्थन करा.

किंवा

आ) लेखनाचा स्वअध्ययनाचे उपकरण म्हणुन कार्य निर्वहन (कार्य व्यवस्था) करता येईल ? कारणे सांगा.